

Outi Valo

Lectio praecursoria:

***Kansanmusiikin keruu ja kansallinen katse:
Erkki Ala-Könnin tallennustyö toisen tasavallan
Suomessa vuosina 1941–1974***

*FT Outi Valo työskentelee Kaustisella Kansanmusiikki-instituutin vastaavana arkistohoitajana ja tekee puolipäiväisesti väitöksen jälkeistä tutkimusta Suomen Kulttuurirahaston Keski-Pohjanmaan rahaston tuella. Valon musiikintutkimuksen alan väitöskirja *Kansanmusiikin keruu ja kansallinen katse: Erkki Ala-Könnin tallennustyö toisen tasavallan Suomessa vuosina 1941–1974* tarkastettiin Tampereen yliopiston Informaatioteknologian ja viestinnän tiedekunnassa 11.3.2022. Vastaväittäjänä toimi professori emeritus Pertti Anttonen (Itä-Suomen yliopisto) ja kustoksena professori Tarja Rautiainen-Keskustalo.*

DOI: 10.51816/musiikki.119949

Lectio praecursoria:
Kansanmusiikin keruu ja kansallinen katse:
Erkki Ala-Könnin tallennustyö toisen tasavallan
Suomessa vuosina 1941–1974

Outi Valo

.....

Arkistoja ei kutsuta turhaan muistiorganisaatioiksi, sillä ne säilyttävät sukupolvelta toiselle sellaista muistia, joka voi olla tärkeää vielä vuosisatojen tai vuosituhansienkin päästä. Kaikkea ei kuitenkaan voi säilyttää ikuisesti, joten kuka tai ketkä silloin määrittelevät sitä, mikä muisti on tärkeää ja mitä arkistokokoelmiin tulisi tallentaa?¹

Väitöskirjassani tarkastelen yhtä keskeistä arkistojen portinvartijaa, kansanmusiikin tallentajaa ja tutkijaa Erkki Ala-Könniä sekä hänen toimintaansa vuosien 1941 ja 1974 välisenä aikana. Tuona aikana hänen näkemyksensä ja valintansa muokkasivat ja hallitsivat kuvaa suomalaisesta kansanmusiikista arkistokokoelmien sisältöjen lisäksi niin kansanmusiikin tutkimuksessa, Yleisradion ohjelmapolitiikassa kuin kansanmusiikki-tapahtumissakin.

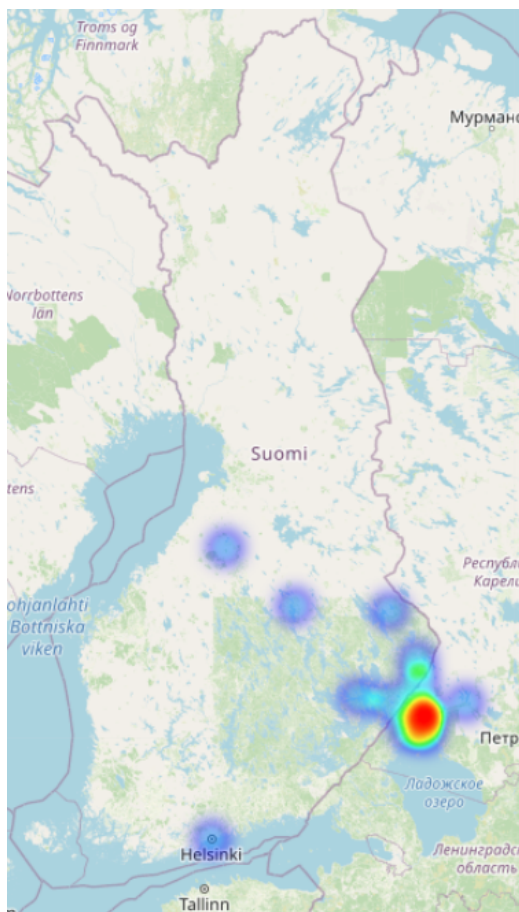
Keruutyötä ohjanneet poliittiset päämäärät ovat yksi väitöskirjani teemoista. Ne vaikuttivat keskeisesti myös siihen, miten keruutyöhön myönnetyt resurssit jakautuivat. Tutkimuksessani hyödynnän Pauli Kettusen (2008) kansallisen katseen käsitettä kuvaamaan keruutyön painopistealueita. Kansallisella katseella tarkoitan sitä, miten perinteentutkijoiden mutta myös julkisuuteen vakiintuneet tavat määrittellä kansa ja kansanmusiikki ovat olleet kiinteästi sidoksessa kansakunnan luomisen ja rakentamisen pyrkimykseen.

Kansallinen katse kuvaa käsitteenä hyvin sitä, ettei Ala-Könni toiminut yksin painottaessaan keruussaan tiettyjä maantieteellisiä alueita tai tietynlaista kuvaa kansasta. Vastaavat painopistealueet näkyivät historian-tutkimuksessa, jossa huomio kiinnittyi Kettusen (2008, 32–33) mukaan

1 Väitöskirja on luettavissa osoitteessa <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-03-2318-9>.
Lektio on ilmestynyt myös ruotsiksi käännettynä (Valo 2022).

sotien jälkeisinä vuosina talonpoikaisen kansan historiaan. Kansanmusiikin keruutyössä on mielestäni nähtävissä sama ilmiö: painopisteen nopea siirtyminen Suur-Suomi-aatteesta talonpoikaisen idyllin vaalimiseen.

Ennen talvi- ja jatkosotaa tutkijoiden ja tallentajien mielenkiinto kohdistui Suomessa itään, erityisesti Itä-Karjalan ja Inkerin alueille. Tämä koski myös Ala-Könnin opettajana toiminutta A. O. Väisästä. Keruutyön painopistealueita voidaan tarkastella lämpökarttoina, joissa suuri äänitettyjen esitysten määrä tietyllä alueella näkyy punaisena ja pieni sinisenä. Kartalla (kuva 1) näkyvät Väisäsen vuosien 1912 ja 1926 väliset nuotinnokset, jotka on painettu teokseen Suomen Kansan Sävelmiä.

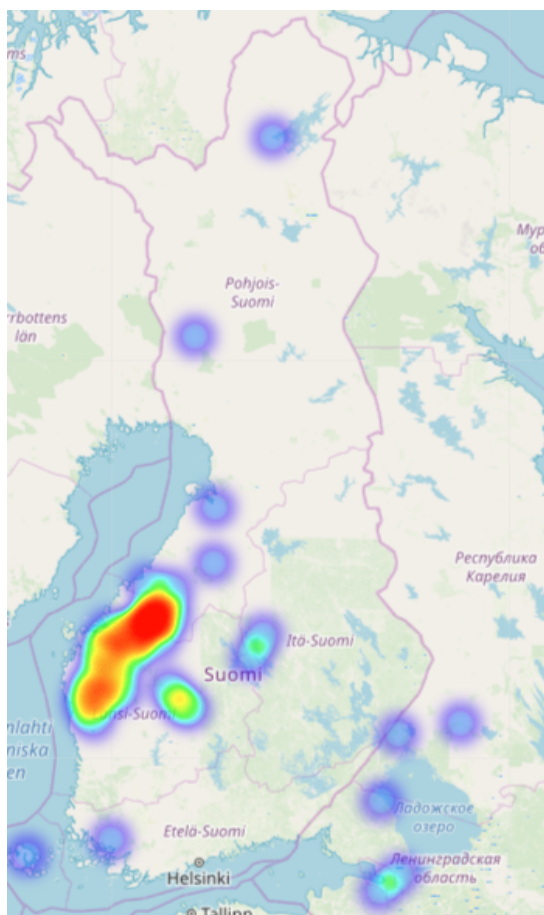
Kuva 1. A. O. Väisäsen keruutyö vuosina 1912–1926. Aineistona Suomen Kansan eSävelmät, (Eerola & Toiviainen 2004).

Itärajajan tuntumaan painottunut keruutyö oli keskeisessä asemassa Suomen poliittisen tilanteen kannalta. Väisänen (1918, 185–186) kuvasi Itä-Karjalan runoutta ja musiikkia käsittelevässä artikkelissaan, kuinka ”runolaulajain lapset pyrkivätkin jo mukaan rakentamaan suurta Suomea”. Samaan teokseen hän on painattanut useita nuotintamiaan sävelmiä Vienan Karjalasta. Arkistokokoelmien osana nämä nuotinnokset eivät kuitenkaan sisällä tietoja keruukontekstista, vaikka se vaikutti hyvin todennäköisesti siihen, keitä Väisänen päätyi tallentamaan. Kokoelmien pariin päätyvä tutkija tai muusikko on usein kiinnostunut esittäjästä, hänen kotipaikkakunnastaan tai esityksen sisällöstä, mutta yhtä tärkeää olisi tarkastella sitä, miksi juuri tämä esitys on valittu tai miksi toinen esitys on jätetty tallentamatta. Jälkimmäisiä kutsun myöhemmin Ulla-Maija Peltonen (2014, 186) tapaan arkistojen hiljaisuuksiksi.

Väitöskirjassani tarkastelen Ala-Könnin keruutyötä vastaavia karttakuvia hyödyntäen. Kartat löytyvät elektronisina aineistoina, jotka olen avannut vapaaseen käyttöön (Valo & Valo 2022). Linkki karttasivuille löytyy väitöskirjastani ja Kansanperinteen arkiston ”kokoelmat”-sivuilta. Kartalta voi valita jokaisen vuosikymmenen osalta lämpökarttakuvat tai tarkemmat tiedot jokaisesta esityksestä paikkakuntien mukaan. Lisäksi naisten ja miesten soittoesityksiä on mahdollista tarkastella omina karttakuvinaan.

Ala-Könnin 1940-luvun keruutyötä tarkasteltaessa kartalla näkyvät viimeiset rippeet hänen opettajansa Väisäsen keruutyötä määritelleestä Suur-Suomi-aatteesta (kuva 2). Jatkosodan aikana Suur-Suomi-aatteesta tuli hetkeksi taas politiikan valtavirtaa, joka ikään kuin välähtää Ala-Könnin tallennusten kartalla. Suur-Suomi-ideologian konkreettisista vaikutuksista kertoo se, että Ala-Könni ja Väisänen tekivät keruutyötä venäläisten sotavankien parissa. Yleisesti ottaen Ala-Könni on nimennyt esiintyjät tallentamallaan nauhoilla hyvin tarkasti, mutta vankien esitykset hän nimesi ainoastaan kansallisuuksien mukaan esimerkiksi ukrainalaisten, tataarien tai venäläisten lauluiksi. Ehkä Ala-Könni ei tiennyt esittäjien nimiä, tai ehkä niiden kirjaaminen sotavankileireillä kiellettiin. Tenho Pimiän tutkimukset tarkastelevat sotavankileirien tallennustyötä yksityiskohtaisemmin. Tämän päivän näkökulmasta käsin perinteen tallennus tilanteessa, jossa tutkimuskohde on tutkijoidensa vankina, kuulostaa irvokkaalta, mutta vielä 1940-luvulla toimineille tieteenharjoittajille tällaiseen toimintaan kohdistuneet tutkimuseettiset kysymykset olivat käytännössä tuntemattomia (Pimiä 2009, 206). Tallennustoiminnalla pyrittiin perustelemaan Suur-Suomea (Pimiä 2007, 11–14). Ala-Könni on merkinnyt

kokoelmiinsa nauhojen alkuperän, mutta Väisäsen kohdalla en itse ole löytänyt tällaisia merkintöjä.

Kuva 2. Erkki Ala-Könnin keruutyö 1940-luvulla.

Jatkosodan jälkeen Itä-Karjala jäi uusien rajojen taakse, ja Ala-Könni kondensi keruutyönsä 1940- ja 1950-luvuilla monien muiden perinnetieteilten kentällä toimineiden tutkijoiden tavoin varsinkin Etelä- ja Keski-Pohjanmaalle, talonpoikaiseen Suomeen. Karkeasti sanoen tämä oli valkoista Suomea vastakohtana sisällissodassa punaisten puolella olleelle väestölle, vaikka erottelu ei tietenkään täysin pidä paikkaansa. Myös maaseudulla oli luokkaeroja, mutta myyti erityisesti eteläpohjalaisista talonpoikaisista suojeluskuntajoukoista näytti elävän vahvana ihanteena perinnettutkijoiden keskuudessa (vrt. Einonen, Rähkä & Tikka 2014, 325–328). Yhtenäisen kansan ihanteeseen eivät olisi sopineet sisällissodan aikaiset

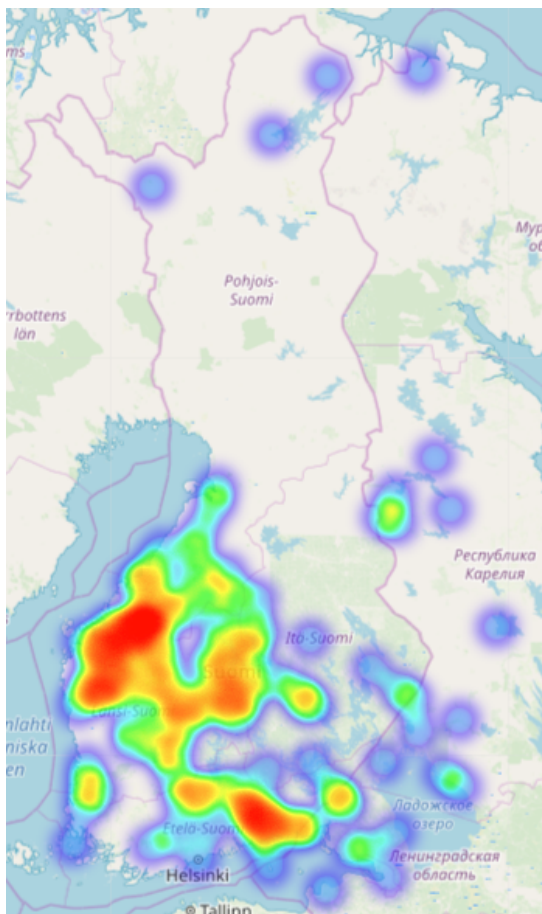
vastakkainasettelut, jotka esimerkiksi kaupungeissa olisivat tulleet todennäköisemmin vastaan. Niinpä tämä 1940-luvun länsisuomalainen talonpoikainen idylli oli oman aikansa eli sotien jälkeisen Suomen tilanteessa poliittinen, yhtenäistä ja eheää kansaa, korostava valinta. Arkistot tarjosivat ”valkoiseen Suomeen” assosioituvan kuvan kulttuurista ja perinteestä neutraalina ja säröttömänä kokonaiskuvana, vaikka siitä todellisuudessa puuttui tätä harmoniaa rikkova, esimerkiksi ”punaiseen Suomeen” assosioituva aineisto.

Arkistoinnissa on siis aina kyse valinnoista. Mikään muistiorganisaatio ei voi tallentaa kaikkea ja on myös asioita, joista halutaan vaieta tai niitä ei pidetä tallentamisen arvoisina. Niinpä on tärkeää tarkastella myös sitä, millaisia kansan kuvastoja ja millaista kansakuntaa kartalla Erkki Ala-Könni painotti. Keruutyössään hän tuntui pääsevän lähemmäs miesten perinnettä, mikä teki hänen keruutyöstään sukupuolittunutta. Miesesittäjiä oli enemmän kuin naisesittäjiä, ja erityisen vahvasti tämä koski soittoperinteen tallennustyötä. Ala-Könni tallensi 1940-luvulla yhteensä kuusi viuluesitystä kahdelta naissoittajalta. Vastaavasti miesten viuluesityksiä hän tallensi yli 600 kappaleen verran. Tarkastelin tutkimukseni aineistoina olleita äänitallenteiden sisällysluetteloita pääasiallisesti tilastollisesti, mutta kun huomasin, että Ala-Könni oli haastatellut näitä kahta naisesittäjää, oletin hänen nostavan esiin sen, että he olivat ensimmäisiä naissoittajia hänen tallentamallaan äänitteillä. Näin ei kuitenkaan tapahtunut. Ala-Könniä kiinnostivat lähinnä edellisten sukupolvien sävelmistöt, eli se, mitä kappaleita esittäjän isä ja veljet olivat soittaneet.

Ala-Könni (1961, 453) määrittelikin kansanmusiikin ”kuulomuistin varassa opituksi ja säilytetyksi” perinteeksi. Perinteenkerääjät pitivät luku- ja kirjoitustaidottomuutta pitkään aidon perinteen takeena, mutta samalla kansa kuvattiin sivistyneistöön nähden alemmalle tasolle. Ala-Könnin (ibid.) mukaan kansanmusiikki kohosi vain ”kehittyneimmissä muodoissaan pyyteettömän taiteenharrastuksen asteelle”. Ala-Könni oli oppinut suullisessa muodossa välittyneen perinteen ihanteen omina opiskeluaikoinaan. Luku- ja kirjoitustaidon yleistyessä hän ikään kuin siirsi tuon ihanteen senhetkiseen todellisuuteen korostamalla nuotinlukutaidottomuutta. Tämä korostui kansanmusiikin määritelmässä, Ala-Könnin artikkeleissa, pelimannikilpailujen arviointikriteereissä ja arkistokokoelmien sisällöissä.

Ala-Könnin keruutyön määrä kasvoi 1950-luvun aikana (kuva 3). Sen mahdollisti niin kulkuvälineiden kuin tallennuslaitteistojen kehittyminen. Moottoripyörän hankinnan myötä keruumatkat alkoivat suuntautua yhä laajemmille alueille, ja vuonna 1954 hän hankki oman nauhamagne-

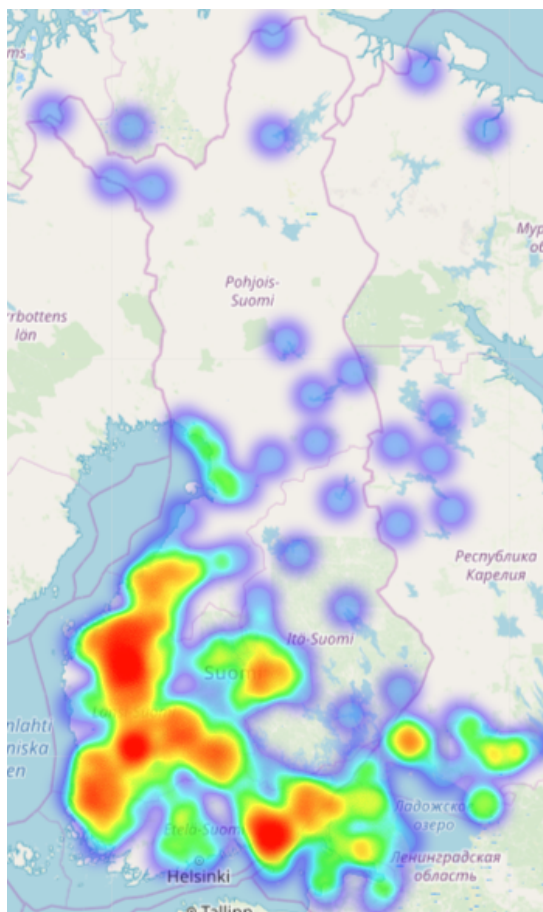
tofoninsa, joka käytännössä tuplasi aiemmat tallennusmäärät. Ala-Könni pyrki säilyttämään mahdollisimman monta alkuperäistä tallennusta arkistokokoelmiensa osana ja ajatteli näin takaavansa ”luotettavan tiedon” oman aikansa musiikkikulttuurista. Arkiston portinvartijan roolissa hän pystyi kuitenkin sisällyttämään kokoelmiin haluamiaan asioita ja jättämään mahdollisesti epämuikavina kokemansa totuudet kokoelmien ulkopuolelle. Niinpä arkistot eivät kerro koko historiankuvaa, vaan vain sen valikoituja osuuksia. Tämä näkyy erityisesti siinä, miten keruutyön painopistealueet muuttuivat 1960-luvun aikana.

Kuva 3. Ala-Könnin keruutyö 1950-luvulla.

Keruutyö säilyi 1960-luvulla osittain Länsi-Suomeen painottuvana, mutta esimerkiksi Pirkanmaan alue oli nyt Pohjanmaata keskeisempi (kuva 4). Tämä selittyi Ala-Könnin uraan liittyvillä muutoksilla. Yhteiskunnallinen korkeakoulu siirtyi Helsingistä Tampereelle vuonna 1960, ja vuonna 1965

sen osaksi perustettiin Erkki Ala-Könnin johtama kansanperinteen laitos. Jo vuotta aiemmin käynnistyneet neuvottelut kokoelmien siirrosta vaikuttivat siihen, että talonpoikaisen idyllin ihanne alkoi hiljalleen murtua. Tampere oli perinteinen työväenkaupunki, ja sosiologiset virtaukset nousivat Yhteiskunnallisen Korkeakoulun ja sittemmin Tampereen yliopiston sisällä keskeiseen asemaan.

Kuva 4. Ala-Könnin keruutyö 1960-luvulla.

Näiden sosiologisten virtausten vaikutuksesta historiantutkijat pyrkivät Pauli Kettusen (2008, 180) mukaan 1960-luvulla edistämään ”kiihkoton-ta” suhtautumista ristiriitoihin, jotka koskivat erityisesti Suomen itsenäis-tymistä ja sisällissotaa vuosina 1917–1918. Käytännössä kansan ei enää tarvinnutkaan mahtua yhdenmukaiseen muottiin, ja tarve yhtenäisen ja eheän kansan korostamiseen väheni. Tämä kansalliseen katseeseen vai-

kuttanut uudelleentulkinta vaikutti historiantutkimuksen lisäksi perinnetieteisiin, ja sosiologian oppiaineella oli siten merkittävä vaikutus myös perinteenkeruun monipuolistumiseen. Tämä näkyi konkreettisesti siinä, että keruutyö huomioi myös sisällissodan muistot, jotka olivat aiemmin jakaneet kansaa kahteen leiriin. Kaupunkien perinne, työväenperinne ja molempien osapuolten muistitieto sisällissodasta tulivatkin Ala-Könnin kokoelmiin varsin samanaikaisesti, ja työväenperinne oli Ala-Könnin organisoimissa kuntakeruissa oma, säännöllisesti toistuva aiheensa 1960-luvun puolivälistä lähtien.

Arkistoja voidaankin tarkastella ymmärtäen ja arkistojen hiljaisuuksia havaiten. Tiedämme, että 1940-luvulla sisällissodan muistitietoa olisi voitu tallentaa paljon enemmän kuin 1960-luvulla, jolloin keruutyö oikeastaan vasta käynnistyi. Aiemmin kyse oli arkiston hiljaisuudesta, joka yhdistyi tavoitteiseen luoda kuvaa yhtenäisestä kansasta. Poliittisten mielipide-erojen lisäksi tämä tarkoitti myös etnisesti yhtenäistä kansaa. Siten myös monien etnisten vähemmistöjen perinteiden keruutyö käynnistyi samaan aikaan, 1960-luvulla. Aineistojen määrä lisääntyi, mutta määrät eivät toki yksin kerro siitä, mistä näkökulmasta käsin keruutyötä tehtiin. Kuten Kati Mikkola ja Risto Blomster ovat huomioineet, kertojina saattoivat edelleen olla pääväestön jäsenet, tai kerätty aineisto oli sisällöltään yksipuolista tai erilaisten ennakkoluulojen ohjaamaa.²

Arkistokokoelmia totuttiin pitämään pitkään epäpoliittisina, vaikka systemaattinen keruutyö on lähtökohtaisesti aina poliittista ja kansallinen katse on ollut keruupolitiikan pohjavire pitkään. Kun vielä 1920- ja 1930-luvuilla oikeistopuolueet olivat valta-asemassa, ne ajoivat Suur-Suomi-aatetta niin valtiollisessa politiikassa kuin keruupolitiikassakin perustelemalla kielitieteen, maantieteen ja perinnetieteiden avulla Venäjän karjalaisalueiden kuulumista osaksi Suomea.³ Sotien jälkeisenä aikana valta-asemaan nousi puolestaan Keskustapuolue, ja keruu suuntautuikin maakuntiin, Etelä- ja Keski-Pohjanmaalle. Samat maantieteelliset alueet nousivat esiin myös Suomen Yleisradiossa, kun Ala-Könni suositteli esiintyjäksi muun muassa Kaustisen Purppuripelimanneja. Mediajulkisuuskin painoi taka-alalle poliittisia painotuksia ja korosti sivistyksellisiä päämääriä.

Sotien jälkeisen Suomen kulttuuripolitiikkaa leimasi Keskustapuolueen poliitikkojen tekemä pesäero vasemmiston suuntaan. Ala-Könni osallistui 1960-luvun aikana lukuisiin keskusteluihin kansanmusiikin ase-

2 Vrt. romaniaineistojen osalta Mikkola 2021, 185 ja Blomster 2006, 102–103, 128 (tekstin viitteessä 13).

3 Aluevaatimusten perusteluista Häggman 2015, 31.

masta, ja Suomessa 1960-luvun lopulla aktivoitunut kansanmusiikkiliike halusi nostaa kansanmusiikin arvostuksen taidemusiikin tasolle. Maakuntien asemaa painottaneet kansanmusiikkiliike ja Keskustapuolue löysivät maaseutukulttuurin arvon nostamisesta ja vahvistamisesta yhteisen päämäärän, joten kansanmusiikkiliike sai tukea institutionalisoimiseensa, uusien tapahtumien ja toimijoiden perustamiseen sekä niiden ylläpitämiseen juuri Keskustapuolueelta. Tämä oli myös tietoista vastapainoa vasemmistolaisen kulttuuriorganisaatioiden tukemiselle. Samalla paikalliset kuntakeruut nousivat suosituiksi, sillä valtio siirsi hallintoaan ja päättäntävaltaansa kuntien tasolle. Valtiojohtoisuus väheni ja keruutoiminnan rahoittaminen siirtyi maakuntiin. Kansanmusiikkiliikkeen vahvistuessa 1960-luvun lopulta alkaen Ala-Könni muutti aiempia määritelmiään kansanmusiikista ja ryhtyi tukemaan uuden kansanmusiikin luomista. Tämä mursi aiempaa kansan ja sivistyneistön erontekoa. Tällöinkin miesten perinne tosin hahmottui eläväksi perinteeksi naisten esittämää perinnettä nopeammin, sillä omia kappaleitaan säveltävät pelimannit olivat pääasiassa miehiä. Ajatus yhteistä perinnettä luovasta kansasta jäi kuitenkin pienempään rooliin, ja tilalle tulivat luovat yksilöt.

Ala-Könniä voidaan pitää Suomessa viimeisenä ammattimaisena perinteenkerääjänä. Tänä päivänä käsitys kulttuurista on muuttunut, ja se on vaikuttanut keruutyöhön sekä kenttätöön vaatimuksiin. Tutkija Outi Fingerroos kuvaa kulttuurien tutkimuksen reflektiivisyyttä: kenttätö edellyttää tutkijalta kykyä arvioida omaa rooliaan joko osana tutkittavaa yhteisöä tai sen ulkopuolisena. Lisäksi tutkijan tulisi arvioida tutkimuksensa poliittisia sitoumuksia ja vaikutuksia niin tutkittaviin kuin vallitsevaan yhteiskunnalliseen tilanteeseen sekä vallankäytön tapoihin. (Fingerroos 2003.)

Keskeisimmäksi väitöskirjani väitteeksi näen sen, että arkistot kuvasivat sotien jälkeisessä Suomessa kansakuntaa yhtenäisempänä kuin mitä se todellisuudessa oli. Kansakunnan sisäinen monimuotoisuus näkyy arkistoissa vasta 1960-luvun aikana, vaikka monimuotoisuus oli osa suomalaista kansakuntaa jo aiemminkin. Puhe kulttuuriperinnöstä oikeuttaa ja mahdollistaa mutta samalla se rajaa ja arvottaa. Tämä ei koske vain historiallisia aineistoja, vaan kansakuntaan liittyvä puhe on noussut rajulla tavalla esiin myös viime päivien uutisissa Ukrainan tilannetta koskien. Nationalismi ja kansallinen identiteetti nousevat ajankohtaisiksi aiheiksi tänäkin päivänä. Uutisten valossa tuntuu entistä tärkeämmältä hahmottaa sitä, mitä näkemykset kansasta ja kansakunnasta ovat pitäneet sisällään ja mitä ne sulkevat ulkopuolelleen; mistä tarve yhtenäisen kansan korostamiseen kumpuaa ja millaisissa muodoissa se yhä uudelleen nousee esiin?

Kansallisella katseella on edelleen oma vaikutusvaltansa keruutyöhön ja arkistointiin. Oman tutkimukseni kannalta näenkin keskeisenä sen, että arkistoille myönnettävän rahoituksen tulisi olla mahdollisimman laaja-alaista juuri erilaisten poliittisten sitoumusten huomioimiseksi. Erityisesti yksityisen arkistotoiminnan valtionavustuksiin on kohdistunut leikkauspaineita. Suomessa tiedettä ja tutkimusta, taidetta ja kulttuuria, liikuntaa ja urheilua sekä nuorisotyötä on tuettu rahapelitoiminnan tuotoista. Nämä tuotot ovat kuitenkin vähentyneet, ja jo kuluvalle vuodelle 2022 yksityisen arkistotoiminnan valtionavustuksiin ja kehittämismenoihin esitettiin alun perin noin 28,5 prosentin leikkauksia (Opetus- ja kulttuuriministeriön tiedote 12.10.2021). Lopulta leikkaukset eivät toteutuneet, mutta sama paine todennäköisesti siirtyy tuleville vuosille. Jos arkistointia hoitaisi vain yksi taho, antaisi se tulevaisuuden historian tutkijoille varsin kapean kuvan ajasta, jossa nyt elämme. Tarve mahdollisimman laaja-alaisen arkistomateriaalin varmistamiseen perustelee siis edelleen muistiorganisaatioiden tarvetta nykyisessä ympäristössä.

Lähteet

Painetut lähteet

Ala-Könni, Erkki. 1961. "Kansanmusiikki". Teoksessa *Oma maa: tietokirja Suomen kotoille*. Yhdeksäs osa: syyskuun 28 päivä, 453–463. Helsinki: WSOY.

Opetus- ja kulttuuriministeriön tiedote. 12.10.2021. Rahapelitoiminnan tuottojen vähenemä kohdennettu. Ks. myös liite Rahapelitoiminnan tuottojen vähenemä. <https://okm.fi/-/rahapelitoiminnan-tuottojen-vahenema-kohdennettu>

Väisänen, Armas Otto. 1918. "Itä-Karjalan runous ja musiikki". Teoksessa *Itä-Karjala ja Kuollan Lappi suomalaisten luonnon- ja kielentutkijain kuvaamina*, toim. Theodor Homén, 178–186. Helsinki: Otava.

Internet-aineistot

Eerola, Tuomas & Pekka Toiviainen. 2004. Suomen Kansan eSävelmät. Finnish Folk Song Database. Viitattu 11.3.2004. <http://www.jyu.fi/musica/skss>

Valo, Outi & Samuli Valo. 2022. Erkki Ala-Könnin keruutyö kartalla. Viitattu 19.2.2022. <https://www.savalsolutions.net/research/alakonni/>

Tutkimuskirjallisuus

Blomster, Risto. 2006. "Suomen romanien perinnelaulujen melodiikka". Teoksessa *Suomen romanimusiikki*, toim. Kai Åberg & Risto Blomster, 97–131. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Eiänen, Piia, Antti Rähä & Marko Tikka. 2014. "Kapinointi, separatismi ja vastarinnan legitimeetti". Teoksessa *Kansallisten instituutioiden muotoutuminen – suomalainen historiakuva Oma Maa -kirjasarjassa 1900-1960*, toim. Petri Karonen & Antti Rähä, 305–333. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Fingerroos, Outi. 2003. "Refleksiivinen paikantaminen kulttuurien tutkimuksessa". *Elore* 10 (2). <https://doi.org/10.30666/elore.78407>

Häggman, Kai. 2015. *Pieni kansa, pitkä muisti: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura talvisodasta 2000- luvulle*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Kettunen, Pauli. 2008. *Globalisaatio ja kansallinen me. Kansallisen katseen historiallinen kritiikki*. Tampere: Vastapaino.

Mikkola, Kati. 2021. "Vähemmistöjen roolit muuttuvassa arkistopolitiikassa: Perinnekokoelmien etnisiä ja kielellisiä rajanvetoja Suomessa ja Virossa". Teoksessa *Arkistot ja kulttuuriperintö*, toim. Outi Hupaniitty & Ulla-Maija Peltonen, 166–210. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.

Peltonen, Ulla-Maija. 2014. "Arkistojen hiljaisuudet". Teoksessa *Elävä kulttuuriperintö*, toim. Anna Kanerva & Ritva Mitchell, 183–187. Helsinki: Museovirasto. <https://www.cupore.fi/fi/julkaisut/cuporen-julkaisut/anna-kanerva-ja-ritva-mitchell-toim-elava-ainee-ton-kulttuuriperinto>

Pimiä, Tenho. 2007. *Sotasaalista Itä-Karjalasta: suomalaistutkijat miehitettyillä alueilla 1941–1944*. Helsinki: Ajatus.

Pimiä, Tenho. 2009. *Tähtäin idässä: Suomalainen sukukansojen tutkimus toisessa maailmansodassa*. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-3686-0>

Valo, Outi. 2022. Lectio praecursoria: Folkmusikinsamling och nationell blick: Erkki Ala-Könnis nedtekningsarbete i den andra republikens Finland åren 1941–1974. *Folk och Musik*. <https://doi.org/10.33343/fom.119425>